

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donajanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i užitivo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Naša politika.

(Na odgovor dubrovačkom kanoniku).

Od kada je Hrvatska došla u dodir sa Austrijom, od onda ima uvijek u našem narodu ljudi koji radi časti i novca služe oruđem austrijskih vlada, a u naše doba te vlade, kao uvijek prije, rado podržavaju baš onu stanovitu vrst plaćenika koji svoju službu znadu prikri- vati plaštem položenih prisega vjernosti i odanosti narodu, jer baš taka vrst ljudi je u neprosvjetljenom narodu veoma pogibeljna pravoj narodnoj stvari i obmanjivanjem naroda vladodržcima veoma korisna.

Nu kako je Austrija danas u svietu poznata pod službenim imenom Austro-Ugarska, u Beču dobro je vidjen svaki onaj koji današnjem stanju vjerno služi i pomaže ga podržavati, te se i u našem narodu skupo plaća sve one koji su kadri razdvajati naše narodne redove. A ako to biva pod plaštem vjernosti i narodne koristi, onda su ti plaćenici uprav dragocjeni svim vladodržcima današnje Austro-Ugarske.

Da je tako, o tom ne može biti dvojbe. Ta mi znamo da je Austro-Ugarska za samu Bosnu i Hercegovinu potrošila na stotine, na tisuće milijuna, pa kako ona ne bi potrošila koju sročicu, kako ona ne bi podiela koju službicu, kako ne bi davala odlikovanja i časti ljudima, koji joj služe da Banovina i Dalmacija ostanu gdje su i u stanju kakovom su?

Kako se vidi, mi ne dielimo Beč od Pešte, jedne vladodržce od drugih, jer su Beč i Pešta središta jedne cjeline, oni danas predstavljaju jednu monarhiju, u kojoj je naš narod samo službenik, osuđen da žive kako se u Beču i u Pešti hoće; Niemcu i Magjaru, onako kako se oni dogovore i nagode.

A da se oni znadu dogovoriti i nagoditi na naš narodni zator o tom nam svjedoči zadnjih pedesetak godina, pa i dogodjaji zadnjih dana mogli su otvoriti oči i najvećom slipecu.

Stranka prava je ovom užasnom stanju htjela učiniti kraj, nastojeći da složi narodne sile, koje su jedino složnim djelovanjem kadre prisiliti vladodržce na pravednije i čovječnije postupanje prema našem narodu. Radi tog svog nastojanja, stranka prava je bila živo viđena u vladajućim krugovima ove monarhije: Beč i Pešta proglašivali su Starčevića i druge velezidajnicima, te ih progonili, zatvarali, ubivali tjelesno i duševno.

To je i naravno. Kad god bude u našem narodu pravog nastojanja i rada za ujedinjenje i slobodu, tko god bude za to u istinu radio bit će progonjen, dok god se cilji narod ne prihvati tog svog najpotrebitijeg i najzakonitijeg posla.

Izgledalo je da narod tim putem u velikoj većini počinje ići. I tada dolazi n stranku prava od tudnjaca plaćeni zlotvor, koji pred Khuenom proglašava ništetnom i zlotvornom dotadašnju borbu stranke prava i tiraniju priznaje čiste prste nakon što ih je omastio ne- dužnom krvi i krađom narodnog imanja.

Stranka prava je razklimana, u svojim re- dovim razbijena, u svojim najboljim i najbo- vinnijim ljudima pogrdjena, otklevana, izrugana.

I to tako ide kroz godinu. U cijeloj Hrvat- skoj nema čestita čovjeka osim tog najvećeg zlotvora, najvećeg plaćenika i njegovih slugana, koji su čestiti samo dok su mu pokorno, bez- svjestno oruđe proti narodu svomu.

Stranka prava od tada promjenjiva nazive, a skup slugana oko zlotvora nije za drugo nego da u stranci osujeti čestito nastojanje onih ried- kih otačbenika, koji su u stranci ostali, jer su držali da im je to dužnost prema svojoj prošlosti i narodu.

Napokon i ovi se odaleče, a oko zlotvora sakuplja se danas kao neko vodstvo ponajgore smeće, ponajpodlije roblje, koje je svim mogu- ćim vladam služilo, a većina toga roblja nabi mogla ni životariti da ih ne uzdrži on, koji je došao u naš narod, da ga upotrebljava kao robu za prodaju, da trguje s njim, kao što mu je to

u krvi od nekoliko tisuća godina, kao što je to bilo u krvi onog njegovog suplemenaka, koji je za nekoliko srebrenjaka izdao svog Učitelja poljubcem.

Poljubac, znak najveće ljubavi i prijatelj- stva služi Judi za izdaju.

Ljubav prema narodu služi i njemu za istu svrhu. Kad se radilo o ozbiljnom pokretu, da se barem svi Hrvati katolici okupe, u ime lju- bavi naroda, on je grdio onoga, koji danas za- boravlja i ponos ljudski a kamo li ne biskup- ski, pa mu se klanja jer tako hoće vladodržci.

Kad se radilo o hrvatskom pokretu, da se ustroj veliki hrvatski novčani zavod, koji bi ekonomički organizirao narod pomoću blagajna naših domaćih, on je u ime ljubavi naroda ra- dio za magjarske vjeresijske udruge, koje su danas za 10 milijuna kruna bliže ekonomičnom robstvu našeg naroda.

Kad se radilo za bilo koji obći narodni pokret on je u ime ljubavi naroda znao to sprie- čiti. U saboru, jedinom koji je mogao što kor- istna učiniti za narod, on je u ime ljubavi za narod, spriečio svaki rad, dok nije bio raz- pušten.

U doba kad je u Banovini, uza sve zle strane koalicije, počeo da struji slobodni duh, on je u ime ljubavi naroda poduzimao sve što može plaćenik poduzimati, da taj duh uguši.

A od kada u Banovini bi postavljen za upravitelja magjarski pandur, koji provodja širenje magjarskog jezika i magjarskih škola, koji poduzimlje sve da skrši odpor Hrvatske kako bi postala u svemu robkinja Magjara, od tada on u ime ljubavi naroda služi tom magjarskom slugi otvoreno, klanja mu se, uzveličava ga.

Od kada je Magjar naviestio rat do uni- štenja hrvatskoj misli, od tada on javno hodo- časti magjarskim vladodržcima, obveziva im se uzdržavati njihovog pandura i tim se javno hvati, niećeć naravno da on to radi za novac i za ništa drugo nego novac, koji mu jedini može i pred samim Bogom pretvoriti se u zlatno tele, kojemu se on po primjeru otaca mora klanjati.

U doba kad su Hrvati morali svi složno podignuti svoj glas za svoja prava, pred ratom koji je pripravljao i radi kojega je bilo trke i stiske po svoj Europi, pred ratom koji je mo- rao naći u kući zadovoljne sve narode, osobito Hrvate u čijim se zemljama rat morao voditi, ne samo da on to složno djelovanje spriečava, ne samo da javno krivo govori, nego on u ime lju- bavi naroda ustraja legije, neka se vidi, da je Hrvat sužanj, koji je uvijek pripravan svoje su- žanstvo braniti, a da ga ni brige nije ako mu se u domovini otmilju sva prava i ako ga se duševno i fizički, prosvjetno i ekonomički uništava.

Taj zlotvor, da lašnje zavede neuke nije govorio samo u ime ljubavi naroda, nego je i kroz mjesce i mjesce kleo se da ima njeka- kove garancije, pozivao se na želju kraljeva, na njegov zahtjev i slična, a od svega toga danas se vide plodovi. U Bosni će pašovati Magjar- Niemac, kao što oni već od sada rade u Ba- novini i Dalmaciji, kao braća dieleć plien.

I kad se otačbenici nastoje u međusobnoj ljubavi za narod okupiti da tako prikupe sve narodne sile, kao što je to zadaća stranke prave, ustaje taj plaćenik pa u ime ljubavi naroda pro- glasila izdajicom našeg predsjednika i cilju našu stranku, jer se ona ovom pokretu stavila na čelu.

A kad i mi odavde, iz ovoga gnjezda hr- vatskoga radimo koliko možemo da oživotvo- rimo ujedinjenje naših raztrkanih zemalja i našeg razdvojenog naroda, dolazi on, koji služi javno Aehrenthalu, tom bahatom Niemcu, ko- jemu on bez prestanka hodočasti naravno samo za ljubav naroda a ne za novac, i naziva nas izdajicom.

Kad Lueger i njegova stranka, koja je už- vala glas da je kršćanska i prijateljska našem narodu, prolazi našim zemljama da dokaže našu pripadnost Niemstvu, on koji je prije grdio i Lueghera i tu stranku, jer nije mogla dieliti zobi, sada kad je ta stranka moćna, pripravlja joj preko svojih pripuza doček u iznosu od 15.000 kruna. On to radi u ime ljubavi naroda pre- ta stranka radi što može proti narodu našem i

prem njezin vodja izjavlja da za Hrvate nije moguće ništa učiniti.

A sada da zaključimo sasvim tim da bi mogli nabrajati još dugo prijavštine i plaćeničku rabotu tog izmečara svake protuhrvatske vlade.

Ovaj i ovakav čovjek je uzor i vodja dubrovačkom kanoniku i njegovoj vriednoj dru- žini. Oni ga u svemu sliede, oni se po vlasti- tom priznanju s njim ponose, diče, isto tako kao i sa Kršnjavijem i Horvatom. Oni kao i on služe po tom i Wekerlu i Aerenthalu i Rauchu, a i još komu preko Crnice.

Treba li za to dokaza? Da nema svega što smo nabrojili, dostatan bi bio izgon gosp. kanonika Antuna Liepopilja iz uprave stranke prava u Dalmaciji i bies njegov na častnog Prodana, koji je u listu gosp. kanonika postao ništa manje nego izdajicom. Dosta bi bio zadnji saborski izbor u kojem je gosp. kanonik Lie- popilj latio nametnuti stranci prava zastupnika izabranog po zapovjedi gosp. Crnice, o kojem gosp. kanonik ima čovjества i smionosti pričati da nije s njim u dogovoru.

Nego nas ne čudi ni ta smionost kod gospode koje se ponose čak i sa svojim su- borcima Frankom, Kršnjavijem i Horvatom, a ne čudimo se ni njihovom uvjeravanju da ne služe nikakvoj vladi ni vladodržcima, jer kako smo razložili mi znadem da uprav takovi služnici kao što su oni pogibeljni su za narod samo dok im narod vjeruje da su proti vladi koja ga tare. Nu čim narod uvidi da su njihova uvjeravanja lažna; čim uvidi da oni bjesne, da izgube i svaki pojam pristojnosti i časti koju su dužni svom staležu; čim narod vidi da dostojanstveni države i crkve postaju klevet- ni i hulitelji svetih značajeva kao što je Prodan; čim uvidi da oni zovu izdajom što i slipeac pozna kao jedini spas našem narodu; čim uvidi da su njihove garancije i legije samo sredstva za još jače robstvo, eh, onda i pogrd- koje znadu ovakovi dobacivati ostaju bez odjeka i dokazivaju još jednom da je najgora i naj- prezrenija rabota u narodu potlačenom ona okrinkanih radikalnih vladinih službenika, ka- kovih je uvijek bilo u našem narodu.

A dok je naš narod u današnjem stanju, takovih službenika će biti uvijek, pa i onda kad tu ulogu od prečastnog kanonika Liepo- pila i drugova preuzmu drugi njihovi nasljednici.

Naša politika, u duhu stranke prava Ante Starčevića bit će da ih i takovih službenika bude u našem narodu čim manje, jer jedino kad budu malobrojni i razkrinkani, narod će moći izvojevati što je njegovo u ovoj monar- hiji.

Ovim je člankom eto posluzio gosp. ka- nonik Liepopilj, koji je čak i u Zagreb trčao da ustraja legije, ali u Dubrovniku, gdje je bilo pogibelji provale nije znao ni same jedne Tröderske kompanije ustrojiti. Ovo mu je naimo odgovor na njegovo pismo od 12. o. mj. u njegovom tröderskom glasilu.

Dr. M. D.

Parlamentarno izvješće.

Beč, 12. juna.

Carevsko vieće. Jučer bi nastavljeno zborovanje. Na dnevnom su redu tri prešna pred- loga, od kojih su dva dorazpravljena u jučeraš- njoj sjednici.

Prvi je predlog rusinskog zastupnika dra. Levickog o zapostavljenju rusinskog jezika kod sudova u Galiciji, te se traži da vlada jednom stane na kraj tomu. Vodila se živahna razprava u kojoj je uzeo rieč i ministar pravde Hochen- burger. On je nastajao, da na temelju podataka pruženih od sudskih vlasti u Galiciji opravne tvrđnje predlagatelja, da se samo zapostavlja rusinski jezik na korist poljskog. Njegov je go- vor izazvao buru prosvjeda od strane Rusina. Ministar je ipak priznao, da se kadšto sa ru- sinским strankam vode zapisnici u poljskom je- ziku i da se vazda pri porotnim raspravam sa- stavljaju porotnicim pitanja izključivo u rusin- skom jeziku, te veli, da će odrediti, da polj- skom tekstu bude pridodan i rusinski. Prešnost

predloga nebi priznata sa $\frac{2}{3}$ glasova, i tim je odklonjena.

To se isto dogodilo i sa prešnim pred- logom dr. Stranskog o postupku ministra na- stave prama rektoru česke tehnike u Pragu dru. Bertlu. Ovaj pri svečanoj akademskoj prigodi dotakao se je fanatizma njemačkih djaka, koji ih dovodi na sklizavo tlo brutalnosti. To je dalo povoda komešanju u taboru njemačkih djaka i profesora, koji su proti tomu prosvjedovali. Mi- nistar nastave Stürgh tražio je od rektora, da tačno naznači, što je upravo rekao u svom go- voru i da opravda svoj postupak. Rektor mu je na to odvratio, da njegov govor nije sadr- žavao ništa, što bi se kosilo bilo sa zakonom bilo sa načelom pristojnosti; da traženje razjaš- njenja i opravdanja smatra povredom akademske slobode i ugleda, te se s toga ne smatra duž- nim, da ih dade.

Taj postupak ministra prama rektoru dao je povoda prešnom predlogu dra. Stranskoga, koji u njemu uvidja povredu slobodnog izražaja misli u granicam zakona i akademskih pravila, istodobno poništenost i progonoštv českih na- stavnika i ustanova na slavu i zadovoljstvo niemstva. Pri zanimivoj raspravi izneli su česki govornici razne nepristojne izpade njemačkih profesora proti českom narodu i njegovim in- stitucijam, a da se nitko nije makao da proti njima postupa; dočim se sada za sasvim be- zazlenu stvar proganja rektora, jer je Čeh. Mi- nistar pravde Stürgh u odljenu govoru nasto- jao je da opravda svoj postupak, prekinut sva- kojakim povicama od strane Čeha. Nastade pak užasna galama, kad je ministar kazao, da će preduzeti oštrije mjere prema českom rektoru, ne bude li se ovaj odavao ponovnom nalogu ministarstva, da se opravda. Da nije ministar brzo svršio svoj govor, bila bi počela ista ga- lama, kao u doba najžešće obstrukcije. Pošto je dovršena razprava vrhu tog predloga, čija prešnost bi zaniečena i pošto je predsjednik od- govorio na njekje njemu postavljene upite, bi zaključena sjednica.

U jutrošnjoj sjednici razpravljalo se je vrhu predloga Breitera, Poljaka van stranka, u postu- isplate odštete od 55 milijuna kruna Turskoj za Bosnu i Hercegovinu. Govornik je iztakao ne- zakonitost tog postupka, gdje vlada tako raz- polaže sa ogromnim svotam bez predhodnog ustavnog ovlaštenja. Nakon kratke rasprave bi odklonjena prešnost, i pošto su tim izrcpljeni prešni predlozi, komora prelazi na glavnu tačku dnevnog reda: prvo čitanje zakonskih osnova o uredjenju financija. Pri raspravi ne ima nika- kog zanimanja u komori. Osnove će preći po tom na finacijski odbor, ali ne ima nikakvog izgleda, da će biti primljene onako, kakove jesu. Zastupnik Kalina nije prikazao navješteni pred- log o ustavu u Bosni, pošto je tako zaključeno u slavenskoj jedinici, da se ne kaže da jed- nota hoće da obstruiira proručun.

Program parlamentarnog rada. Jučer se je sastao zbor pročelnika klubova i stranaka na dogovor o postupku glede razprave proračuna. Kako je poznato, proračunski je odbor dovršio hitro svoj rad, te će izvješće biti podastro ko- mori u ponedjeljak. Predsjednik je na sastanku klubskih pročelnika predložio, da se vodi sve- obća razprava i specijalna za sve stavke ili na- slove proračuna en bloc, a da se za svako po- glavlje napose glasuje. Tomu se je oporba pro- tivlja, tražeć da se specijalna rasprava povede napose za svako poglavje. Tim se naravno ne bi mogao opremiti proračun kroz ovaj mjesec, te bi se opet moralo segnuti za provizijom. Na sastanku nije se došlo do konačnog sporazuma, nu izgleda, da stranke oporbe neće stavljati za- preke niti će obstruiirati glasanje proračuna, što bi moglo uzsidjeti kroz dvie sedmice.

Kriza u Ugarskoj. O tomu su pune no- vine svakojakih viesti. Sad se razpada nezavisna stranka, sad se opet utvrđuju; sad se Justh odalečuje od Košuta, sad mu se primiče; sad Wekerle uzmiče, sad ostaje; sad neodvišnjaci neće kooperacije sa 67-mašima, sad je hoće; sad se imao preustrojiti prelazni kabinet do 1911, sad bi morao ostati današnji kabinet do jeseni, dokle bi se dogodilo riešenje krize. U

Barbarić i svi drugi odgraše svoje uloge na obće zadovoljstvo, tako da je občinstvo iza svakog čina toplo i zanosno odobravalo i pjeskalo.

Htjeli smo da čujemo i ovu drugu predstavu, da vidimo, da se osvjedočimo je li istina sve ono, što je u ovim našim umjetnicima pisao list „pajaca“ u Splitu, koji ne zna nego kuditi, nego diskreditovati sve, što potiče iz našeg bielog Zagreba. Kad smo naše umjetnike čuli, onda smo još jednom bili na čistu o tome, kakovu gadnu, nisku ulogu igra „pajac“ sa svojim listom, s listom, koji jedino u Splitu može da onako bezobrazno, onako slobodno iznosi stvari, koje su sve drugo, samo ne istina. Naši umjetnici igraju i izgovaraju vrlo dobro, a samo zlobnik ili nezalica može da iz njihovih usta čuje naglas, koji bi zvučili po magjarsku. Tu osvadu, tu objedu naučice zlobno ili nenaučice iz neznanja izbačenu sipljemo natrag u grlo „pajacu“, nek je guca, nek je prevrže.

Jedino što se da opaziti, ali ne prigovoriti, bio bi onaj slovenski naglas, što se kadikad zamjećuje u govoru g. Borštnika, kojemu se on kao rodjeni Slovenac ipak vrlo dobro i otimlje. Ta šta je to prama različitim izgovorima, koje opažamo kod članova raznih talijanskih družina?

U ponedjeljak večer nije opet u kazalištu bilo svijeta, koliko ga je moglo biti. U Šibeniku može i mora da se izpuni kazalište, kad su hrvatske predstave, a kad to nije slučaj, onda znači, da mnogi i mnogi, koji se kažu Hrvatima, nemaju pojma o svestranom vršenju rodoljubnih dužnosti.

Sinoć se dala Ogrizovića drama: „Hasanaginica“. — Milan Ogrizović napisao je više manjih dramskih pokušaja, ali je u „Hasanaginici“ najbolje do sad uspio. Nema u njoj Bog za kakove dramske strukture, nema zapletaja, fabula je jednostavna, ali za tim auktor nije ni išao. Poglavlito mu je bilo, da dokaže ovom dramom, kolik je to neizpriziv majdan za liepu knjigu i umjetnost naša divna narodna pjesma, da dokaže kako se krasotama i čarima te pjesme može i sa pozornice uspješno djelovati na občinstvo, a u tome je vrlo liepo poslijegao svoju svrhu. Cielom dramom provejava duh narodne poezije i neizpriziv se sladko srca prima draž, osebnost i kolorit govora nadahnut našem narodnom pjevačicom vrlom, koji je kroz vjekove uvijek bila i biti će naš najmiliji, junački i umilni, razgovor.

Igra drame nadmašila je svako očekivanje. Bila je ta večer riedkog, težko nadkriljivog umjetničkog vijanja. Ta kako ne bi, igrao je Fijan, naš veliki Fijan, dika i ponos naš, kojim bi se pravo dičili i drugi veći narodi. Uz Fijana igrala je Vavra sa dušom i srcem na ustama, s odrazom boli i tuge na licu, s bljeskom svog duha na očima. Igrali su svi drugi jedan bolje od drugoga, svi skupno krasno, prenoseći sudjelstvo u ambient, u život lica i čina drame. To se najbolje vidjelo iza svakog čina na licu svakome u občinstvu, vidjelo se u onom burnom, oduševljenom odobravanju i pjeskanju. Tip age Hasanage Fijan je prikazao svestrano, vjerno, kroz umjetničkim shvaćanjem i mi smo sinoć gledali na pozornicu, ko da gledamo u legendarne odaje Hasanagine kule i vidimo njega — agu — tu živa, povraćene iz davnine. Divni bijahu Fijan i Vavra u prvom i trećem činu, u dijalozima, koje je disac posuo najljepšim biserjem narodne pjesničke dikcije. Vavra je bila uvijek na visini, uvijek snažna, uvijek umjetnica do kraja i njena velika materinska i ženina bol izmamila je sinoć mnoga iskrenih suza. Krasno se svidjela gđja Lyanka kao Sultanija, uvijek mila, uvijek sprdnja i uživ-

ljena u ulozi svojoj. G. Marković, g. Štefanac izvrstni, isto gg. Bojničić, Sotošić i Gerašić u manjim ulogama. Izvrstna kao uvijek gđja Sa- vička, pa Anička, a u kratkoj ali liepoj ulozi također i gđja Vilhar.

U jednu ried, sve skupa sjajno, izvrstno. Milo nam je i to u zabilježiti, da je sinoć kazalište bilo dubkom puno, baš onako i onoliko, koliko bi moralo da bude svih večeri ovog gostovanja, zbog kojega moramo bi i dvostruko harni narni našim vrlim umjetnicima. Mi smo ih sinoć brojni obasuli odobravanjem, pljeskanjem, ko što su podpuao zaslužili, ali naša je dužnost, da to ne bude u takoj mjeri samo jedne večeri, već svake, jer Šibenik ovakove umjetnike, a k tome naše umjetnike, riedko može da vidi i tuje.

Večer Sudermanova komedija „Borba leptira“, koja će nas ugodno, veselo pozabaviti.

Kazališne vijesti. Poslje večerašnje predstave „Borba leptira“, koja se je imala dati u ponedjeljak, ali se zamienila sa komedijom „Na ljetovanju“ radi nerazpoloženja gđje Lyanke, dolaze na red predstave ovim slijedom: Sutra na večer krasna drama: „U dolini“, u petak „Dobri prijatelji“ u subotu „Crveni talar“, u nedjelju oprostna večer sa Gogoljevim „Revizorom“. Čujemo medjutu da je obća želja da bi se u nedjelju dala opet „Hasanaginica“.

Izlet. U nedjelju u jutro članovi ansambla zagrebačkog kazališta idu na izlet u Krku parobrodiećem, što im ga stavlja na razpoloženje naš „Hrvatski Sokol“. Svratit će se na čas i u Skradin.

U zavadi. Dne 14. lipnja igrajuć na buće zavadići su se u Docu Linardo Klarić i Linardo Šare, tako ljuto, dalje Šare brocnou nožem Klarića u lievu drug, zadavši mu ozledu, radi koje je morao biti prenesen u pokrajinsku bolnicu na liječenje.

Radi obilna gradiva morali smo mnogo vijesti i drugog gradiva izostaviti, koje ćemo donieti u narednom broju.

Primili smo od dole podpisanog slijedeće ispravke: Nije istinit sadržaj dopisa uvrštenog u br. 344 dneva 29. svibnja 1909. na 2. stranici lista „Hrvatska Rieč“ pod naslovom Jedna pokvarena duša.

Poimecne nije istinito, da oni isti, koji su stavljeni na čelo občini, da brane njezinu čast, ugled i interes, dokazuju svakom svojom kretanjem, da im do toga nije stalo kao ni do lanjskoga sniega, nego da imaju neku drugu zadaću, koja u istinu može jedino da odgovara njihovom odgoju, a ta bi bila, da neprestano drže uprto oko baš na onoga, koji im nije po čudi, da ga u svemu mneć i zanovetaju i napokon (konac djelo kras), da ga osumnjeće s nepoštenja.

Nije nadalje istinito, da je gospodin Tome Dean bio izaslanik načelnika u tom njegovom svojstvu, već da je isti bio poslan kao sudac bratovštine. Tome Dean i Tome Bjažić, ovaj zadnji kao gaštaldo iste bratovštine, imali su od podpisanoga naloga, da prime natrag koltrine i odnosna gvozdja, a ne da izvide, jesu li ovi predmeti na mjestu. Oni nalog nisu shvatili, pak je sutradan s tog podpisanog poslao opet istog Bjažića po koltrine i gvozdja i ovaj je te predmete donio na občinu.

Istina je također da su ove koltrine trebale občini, što mogu da posvjedoče gg. dr. Beroš i tajaik Kovačević.

Po tom je istina, da je podpisanog poslao uredovno dvie osobe, da izvide, jeli učitelj taj par krpelina ukrao ili ne.

Nije napokon istina, da je podpisanoga zasljepilo „toliko ambicija, da je kađar i ovakova šta učiniti: ukrasti tuđe poštenje.“

Naše more još za dugi niz godina, ostati će izključiva svojina ribara — spužava sa ostima, a to su nam naši Krapljani, poznati po Jadranu kao „brkata ribarska flota“.

Spužve se love po cielom Jadranu od Trsta do Dubrovnika. Vrieme lova jest najzgodnije od mjeseca ožujka do 15. rujna. Pod mletačkom vladom ovaj je obrt bio slobodan. Kašnje su se izmieniile razne odredbe, a najnovija je ta, da se spužve love svake godine i to jedne godine od Trsta do Šibenika i Zirja, a druge godine od Zirja i Šibenika niže k jugu. Spužvanski obrt plaća obrtarinu od 28 kruna za svaku ladju, a k ovome K 14, što ide raznim občinama, u čijem djelokrugu spužve ribaju. Prije je ribalo 80 ladja, danas ih je manje, a nade nema da će se njihov broj opet povećati. U svakoj su ladji po dva čovjeka t. j. „svičar“, koji spužve vadi sa morskog dna i „šlavac“, koji sa dva mala vesla na jaram vozi brod, kako „svičar“ zapovieda.

(Nastavit će se).

Nije istina, što je pod naslovom „Razbojništvo u Zlarinu“, štampanu u br. 345. „Hrvatske Riječi“ da sam ja bio u nekoj četi, koja je napala učitelje Zaninovića i Plančića, a uz put i gg. Rikarda Kuru i Ivana Aničina.

Nije istina, da ja napadam ikoga, ni za koji razlog, pa ni zato, što je njetko Hrvat.

Nije istina, da ja ne imam načela ni štranke, pa ni stida.

Nije istina, da ja imam svoje janjčare. Na ove ispravke mi čenio se osvrnuti u narednom broju. U Zlarinu, 2. lipnja 1909.

Šime Marin
občinski načelnik.

Primili smo od dole podpisanog slijedeće ispravak:

Nije istina, što se o meni navadja u prvom listu druge stranice članka tiskana u broju 344. lista „Hrvatska Rieč“ pod naslovom: „Jedna pokvarena duša“ izašlom na 29. maja t. g. da sam ja kompanjon načelnika gospođina Šime Marina, već je istina, da sam uvijek bio u dobrim odnosajima sa gosp. Šimunom Marin, kao poglavitom mjestu.

Nije istina, da sam ja faktično poslao g. Bjažiću Tomu kao izaslanika crkvarnarstva Gospe od Rašela vlastnika školske zgrade, da dne 21. mjeseca maja pištupe u mjestnu pučku mušku školu iog za vrieme podučavanja. Istina je naprotu da B. a ovisitna Gospe od Rašela ne ima crkvarnarstva, kao što ga nije imala nikada nijedna Bratovština u Zlarinu, već imade prokuratora gosp. Šimuna Marin, koji neodvisno od zupnika upravlja imanjem i posjedom iste, kao što je od postanka Bratovštine bivalo.

Nije istina, da sam ja uredovno poslao na koju osobu, da izvidi je li učitelj taj par krpelina ukrao ili ne.

Zlarin, 2. juna 1909.

dr. Jakov Foretić.

Zahvala.

Na iskazanom saučescu prigodom napadaja na nas i naše prijatelje ovim putem harno zahvaljujemo.

Hvala svim znancima i prijateljima; svim drugovima, širom pokrajine, a osobito upravi učiteljskog društva u Šibeniku, koja je onako odvažno kolegijalno ustala na obranu učiteljske časti a naših osoba napose.

Uz prijateljski i kolegijalni pozdrav bilježimo se

Zlarin, 14. lipnja 1909.

Stjepan Zaninović
naučitelj.

Josip Plančić
učitelj.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Sasvim badava
svakomu

ura sa lancem

Da našu tvrdku kao i naše nove žepne ure za gospodu i gospodje objavimo, razasliješmo svakomu uz pripisanu K 1— za troškove (alodier u pošansim markama) krasnu u u sa lancem i naš ilustrirani cieni.

Pišite odmah na tvrdku:
HEINRICH WEISS,
Beč 99. Poštanski pretinac. 2—26

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unić, isto na obali, povrh kavane „Miramar“.

Preporučujem se svim mojim cieni-jem gostima i prijateljima i za u buduću, izvjeravajuć ih, da ču svojski nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Crljenko,
hoteller.

Najboljom

trajnošću odlikuju se četvorine za peći glasovne tvornice Mitscherling u Saskoj, jer nadmašuju sasvim svaku drugu vrst opeka i jer su najradje traženi od svih pekara pod imenom:

☐ „Četvorine Chamotte“ ☐

po K 1-10 komad s protegama 28/ 28,5 cm. Ove četvorine podavaju kruhu i dvopeku redovitu vrlinu, te ga ni najmanje ne prigore; uslov, s kojemu su najbolje peći na glasu. — Ne pucaju ni pri najnaglijem grijanju ili ohladjenju. — Traju po prilici tri godine makar uz neprestajnu radnju. Izključivo skladište za Dalmaciju: 8—25

TV-dka Faust Inchiostri — Šibenik.

STECKENPFERD --

od
lijtjanova mlieka **SAPUN**

najblaži sapun za kožu
kao i proti sunčanim pjegama.

Dobiva se svugdje.

15—40

Po sebi funkcionirajući
namještaji za
podizanje vode
iz dubokih vrela

grad: najveća slavenska firma u monarhiji
Anton Kunz
c. k. dvorski dobavljač
Hranice, (Morava).
Ojnostel budava i franko.

Srbsko-pravoslav. Crkva

u ŠIBENIKU

ima razpoloživih K 12.000, koje bi dala u zajam, na dobit od 6 posto prvim naslovom na zgrade u Šibeniku.

Tko želi zajam u tom iznosu, ili u manjemu, nek se obrati predsjedniku savjeta te crkve,

Dr. Nikoli Subotiću.

8—6

Hrvati i Hrvatice!

Pomozite Družbu
Sv. Ćirila i Metoda

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček premetu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1,000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrblijuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na rućne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

36-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiok, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećničke pregledbe.

3. Pućka osiguranja na male glavnicu bez liećničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žit, sena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410.816.28
Od toga jamćevne zaklade: K 1,000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
Izplaćene odštete: K 2,619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obaviesti daje: Glavno Povjerenićevo i Nadzornićevo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 40-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

NIUSOL

pripravljen od BERGMANNA I DR. U TEĆENU O.J.E. jest i ostaje kao i do sada najbolje od svih modernih sredstava za

bojadisanje kose

i dobiva se za plavu, kestenjastu i crnu boju uz cieniu od K 2-50 po flaši.

Prodaje se kod: 9-20

Vinka Vućica, Drogerija -- Šibenik.

Steckenpferd-Bay-Rum

najbolja voda za glavu osobito proti prhutu i opadanju kose.

Dobiva se svugdje.

10-10

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovno prostorije u ulici Cassa di Risparmio, Br. 5.

..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predumove na vrijednostne papire, kao i na robu leću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovćuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedionićke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete. 40-52

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cienne.

Izradjuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brosure, sve vrsti tiskanica za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zarućne i vjenćane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima narućbe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija, okvira itd. itd.

Preporuča za to svoje proizvode slavnom obćinstvu, a napose trgovcima, zavodima i drućtvima.

Jedina hrv. tvornica voštanih svieća VI. Kulića u Šibeniku